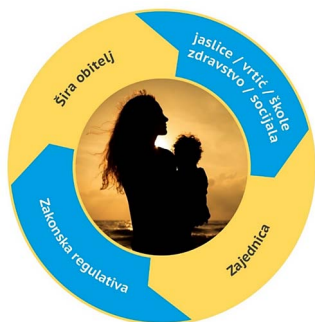

Kako je Grad Poreč odgovorio na potrebe svojih jednoroditeljskih obitelji?

Projekt Zdravi grad djeluje u Poreču trideset godina i porečkoj zajednici daje specifičnu osjetljivost – skrbi o zdravlju svojih stanovnika, usmjeren je na istraživanje lokalnih potreba, prepoznaje ranjive skupine i implementira mjere koje su odgovor na prepoznate potrebe ciljanih skupina žitelja Poreča i Poreštine te tako kontinuirano unapređuje njihovu kvalitetu življenja. Pripadnost Poreča Hrvatskoj mreži zdravih gradova (HMZG) osigurala je našem gradu širinu, viziju i misiju trajnog djelovanja za zdravlje, a Suportivni centar Mreže pri Školi narodnog zdravlja „Dr. Andrija Štampar“ Zdravom gradu Poreču i našoj zajednici osigurao je akademski oslonac u primjeni metodologije istraživanja socijalnih i zdravstvenih potreba u zajednici, kao i podršku u implementaciji odabranih intervencija.

U razdoblju 2011./2012. HMZG je, istražujući literaturu i prateći dostupne pokazatelje, identificirala da se i u Republici Hrvatskoj, kao i u razvijenim europskim zemljama, struktura obitelji značajno mijenja. Povećava se postotak samačkih, staračkih te broj jednoroditeljskih obitelji. Kako bismo se bolje upoznali s potrebama jednoroditeljskih obitelji u hrvatskim zdravim gradovima u razdoblju 2011. – 2016. godine, HMZG je, primjenjujući istu metodologiju, stručno podržala provedbu akcijskog istraživanja u šest gradova: Labinu, Vinkovcima, Rijeci, Zagrebu, Dubrovniku i Poreču. Zdravi grad Poreč i timovi Grada Poreča-Parenzo spremno su se uključili u ovaj istraživački projekt. Poreč je formirao multidisciplinarni lokalni tim koji je trebao provesti standardizirano istraživanje u Poreču, identificirati izazove s kojima se nose jednoroditeljske obitelji Poreča te potom osmisлити odgovore i implementirati održivi sustav podrške i pomoći za ublažavanje i rješavanje prepoznatih

problema. U istraživanju je primijenjena strategija namjernog uzorkovanja „informacijama bogatih“ ispitanika, odnosno roditelja iz jednoroditeljskih obitelji. Rezultati dobiveni kvalitativnom analizom iz standardiziranog intervjua primijenjenog na 79 ispitanika iz svih šest gradova, pa tako i Poreča, omogućili su uvid u potrebe ove ranjive skupine u gradovima RH. Ovim istraživanjem utvrđene potrebe jednoroditeljskih obitelji u svim uključenim gradovima bile su slične, usmjerene potrebi za pomoći u osiguravanju stanovanja, mogućnosti rada roditelja u

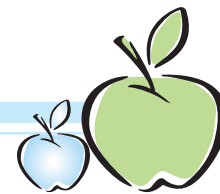
primjerenom radnom vremenu, osiguravanju čuvanja djece (jaslice, vrtići), organiziranju slobodnog vremena djece, zadovoljavanju potreba roditelja (dalje obrazovanje ili odmor), bolja informiranost o pravima iz sustava socijalne skrbi, povremena pravna zaštita te razni specifični oblici financijske, socijalne ili psihološke pomoći.

Specifični rezultati istraživanja za Poreč pokazali su da je majkama potrebna pomoć oko skrbi za dijete i dulje radno vrijeme vrtića ljeti (zbog rada u ugostiteljstvu i turizmu, dvokratno ili u smjenama), podrška kod „teških“ razvoda i zaštita od nasilja, pomoć pri stambenom zbrinjavanju, dostupnost servisa za podršku slobodnom vremenu roditelja te pomoć pri zapošljavanju (po mogućnosti izvan turističkog sektora). Majke iz jednoroditeljskih obitelji Poreča profilirale su se u dvije skupine:

1. one koje su visoko obrazovane, imaju primjerene prihode i žive u jednoroditeljskoj obitelji svojim izborom (kojih je znatno manje)

Poreč – zdravi grad, sastanak šireg tima

nje edukacije za dadilje i poticanje obrta za dadilje kao dodatnog resursa za zajednice u skrbi za djecu.

Teški razvodi i zaštita od nasilja

Dio roditelja treba psihološku i/ili pravnu podršku zbog teških razvoda, nasilja u odnosu s bivšim partnerima, ostvarivanje pravne zaštite i sl. U odgovoru na ovu potrebu pokrenute su sljedeće intervencije: gradsko psihološko savjetovalište Zdravog grada Poreča nakon istraživanja se ekipiralo dodatno zaposlenim psihologom kako bi se svim jednoroditeljskim obiteljima u potrebi pružala brza i besplatna psihološka pomoć i podrška, posebno kod teških razvoda, nasilja u obitelji, depresivnosti roditelja te na indikaciju patронаžnih sestara koje ulaze u obitelj i identificiraju rizik. Grad Poreč-Parenzo financira programe tretmana počinitelja obiteljskog nasilja radi olakšavanja dugoročne komunikacije bivših partnera u odnosu na djecu te radi prevencije recidiva nasilnog ponašanja u njihovu odnosu. Sredstvima Grada Poreča-Parenzo osiguran je sustav pružanja besplatne pravne pomoći nevladina sektora svim jednoroditeljskim obiteljima koje zbog teških razvoda, nasilja, reguliranja naplate alimentacije ili drugih razloga, trebaju takvu pomoć.

Stambeno zbrinjavanje

Dio obitelji ima riješeno stambeno pitanje ili stan od grada, dok 50% obitelji stanuje kod roditelja ili su podstanari bez izglednog rješenja stambenog pitanja. Na razini Grada usvojena je nova Odluka o davanju stanova u gradskom vlasništvu u najam pri čemu najviše bodova ostvaruju jednoroditeljske obitelji. Uvedena je subvencija slobodno ugovorene najamnine, a od 2013. uveden i nadstandard u plaćanju troškova najamnine u 100 %-tnom iznosu u posebno teškim situacijama.

Servisi za slobodno vrijeme roditelja i djece

Prema ocjeni roditelja takvi servisi nisu bili dovoljno dostupni. Od 2014./15. Grad je započeo s financiranjem proje-

2. one koje, bez obzira na obrazovanje, žive u jednoroditeljskoj obitelji stjecajem različitih okolnosti (smrti partnera, teških razvoda, izvanbračnog rođenja djeteta i sl.) i imaju teške socijalne i životne prilike u skrbi za sebe i dijete/djecu.

Identificirane potrebe i problemi različiti su u ovim dvjema skupinama. Majke s visokim primanjima i standardom trebaju npr. resurs dadilja u zajednici kao vid dostupne i sigurne skrbi za djecu u njihovu odsustvu jer mogu i žele samostalno platiti navedenu uslugu, dok majke koje skrbe o djeci u lošim socioekonomskim prilikama, trebaju različite vidove pomoći i podrške zajednice u skrbi za djecu.

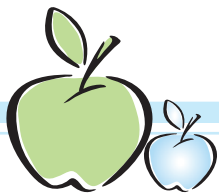
Kako bi se udovoljilo identificiranim potrebama jednoroditeljskih obitelji, u Poreču je 2014. godine postignut konsenzus na razini gradske vlasti, gradonačelnika i gradskog vijeća da jednoroditeljske obitelji i njihove potrebe postaju prioritetno područje financiranja u programu javnih potreba Grada Poreča-Parenzo te se kao prioritetna skupina uključuju u sve nove akte za ostvarivanje prava građana Poreča. Godine 2016. donesena je nova Odluka o socijalnoj skrbi Grada Poreča-Parenzo u kojoj je osiguran dvostruko veći uvjet prihoda jednoroditeljskim obiteljima za priznavanje prava iz Socijalne odluke Grada Poreča-Parenzo. Zauzet je generalni stav

na razini gradske vlasti da je potrebno osigurati kontinuitet svim intervencijama koje su usmjerene ovoj ranjivoj skupini te definirati načine praćenja i izvještavanja o provedbi mjera u godišnjim izvještajima i pokazateljima.

Kao odgovor na prepoznate potrebe roditelja iz jednoroditeljskih obitelji na razini zajednice implementirane su sljedeće intervencije koje su aktualne i danas:

Pomoć oko skrbi za dijete

Problem koji smo saznali od roditelja, bio je prekratak rad vrtića i dostupnost vrtića samo za zaposlene roditelje te davanje prednosti pri upisu dvoroditeljskim obiteljima. Kao odgovor na ovaj problem osmišljen je jedinstveni (gradski) kriterij za upis u sve vrtiće i donesena je nova odluka da jednoroditeljske obitelji imaju prednost pri upisu. Osiguran je jednak udio sufinanciranja Grada Poreča-Parenzo pri upisu djece u gradske ili privatne vrtiće kako bi se svako porečko dijete čiji roditelji to žele, moglo upisati u predškolsku ustanovu. Zbog pozitivnog prirodnog prirasta u Poreču je od 2016. do 2024. otvoreno/izgrađeno 6 novih vrtića kako bi sva djeca, uključujući onu iz jednoroditeljskih obitelji, bila upisana u vrtić ako to njihovi roditelji biraju i žele. Grad Poreč-Parenzo inicirao je objavu natječaja i osigurao sufinancira-

kata civilnog društva za podršku obiteljima (pilot-projekt Centar za građanske inicijative Poreč za stvaranje mreže podrške jednoroditeljskim obiteljima), za grupe samopomoći i međusobne pomoći, druženja, povezivanja i slično. Osigurano je besplatno uključivanje djece u slobodne aktivnosti (posebno ljeti kad roditelji u Poreču intenzivno rade), sufinanciranje Ljetnog kampa (9-satni zabavno-edukativni porečki program za djecu tijekom cijeloga ljeta) i osiguran besplatan prijevoz djece u kamp. Osigurani su popusti za djecu i roditelje za sve programe iz oblasti kulture i Pučkog otvorenog učilišta Poreč.

Zapošljavanje

Veći broj roditelja iz obitelji koje su bile uključene u istraživanje, imao je stalno zaposlenje, no sezonski posao ili posao s nefleksibilnim radnim vremenom. U Strategiju gospodarskog razvoja Grad je ugradio i mjeru Razvoj društvenog (socijalnog) poduzetništva koja je realizirana u sklopu projekta socijalnog poduzetništva usmjerenog roditeljima iz jednoroditeljskih obitelji i osobama s invaliditetom. Uključivao je poticaje za otvaranje obrta za dadilje i samozapošljavanje. Organizirana je i prekvalifikacija roditelja za lakše zapošljiva zanimanja (njegovateljice, dadilje, pisanje i provedbu EU projekata, tečajevi za računovođe i sl.).

Lokalno umrežavanje timova i dostupnost informacija

Roditelji iz jednoroditeljskih obitelji naveli su da teško dolaze do informacija o mogućnostima i načinima ostvarivanja prava, kao i o drugim dostupnim uslugama/servisima koji njima i djeci mogu biti od pomoći. Kao odgovor na tu potrebu Projektni ured Zdravog grada Poreč i Resorni odjel Grada Poreča-Parenzo postali su informativni punktovi na kojima roditelji najbrže dolaze do informacija o različitim oblicima pomoći. Uspostavljeno je lokalno vođenje registra jednoroditeljskih obitelji uključениh u lokalne programe pomoći pri gradskom resornom odjelu koji se neprestano dorađuju povezivanjem s drugim relevantnim sustavima iz kojih

informacije ne kolaju automatizmom. Umreženi su ljudi šireg tima Grada i timovi iz sustava, uspostavljena je lokalna suradnja multidisciplinarnog tima i stalna razmjena informacija (Zdravi grad, Resorni odjel Grada, Centar za socijalnu skrb Poreč, vrtići i škole, liječnici, porečka patronaža, civilni sektor, Prekršajni sud, policija i drugi). Međusobnom suradnjom brže se identificiraju i zadovoljavaju specifične potrebe svake jednoroditeljske obitelji na terenu, planiraju i realiziraju brze i efikasne intervencije te osmišljavaju diskretni zaštitni programi za svaku pojedinu obitelj u potrebi kao jedinstveni individualni plan promjene. Realizirano je povezivanje stručnih timova zajednice i lokalnih/regionalnih medija u cilju podizanja svijesti i senzibiliteta javnosti o potrebama i značaju podrške jednoroditeljskim obiteljima. Pružanjem javne podrške djeluje se na destigmatizaciju i prevenciju marginalizacije ovih obitelji. Ukratko, rezultati istraživanja potreba jednoroditeljskih obitelji lokalnim timovima Poreča bili su oslonac za kreiranje novih socijalnih politika i implementaciju mjera za kontinuiranu pomoć i podršku ranjivoj skupini jednoroditeljskih obitelji u zajednici. U svim aktima Grada Poreča-Parenzo od 2014. godine nadalje jednoroditeljske obitelji imaju status ranjive prioritetne skupine u ostvarivanju lokalnih socijalnih prava, pomoći i podrške. Od uvođenja promjena u odnosu na jednoroditeljske

skupine obitelji i nadstandarda za zadovoljavanje njihovih potreba, struktura korisnika socijalnog programa Grada Poreča-Parenzo uvelike se promijenila. Tako jednoroditeljske obitelji, uz roditelje djece s teškoćama u razvoju, čine većinu korisnika socijalnog programa. Danas jednoroditeljske obitelji čine 24,37 % korisnika socijalnog programa Grada.

Implementirane mjere podrške od 2014. do 2016. godine pokazale su se značajnim i održivim u vremenu. Iako su u tom razdoblju implementirane kao lokalni nadstandard zaštite jednoroditeljskih obitelji u zajednici, one su s vremenom postale trajni održivi standard lokalne zaštite ove ranjive skupine. Jednoroditeljske obitelji, osim vlastitog roditeljskog angažmana i podrške šire obitelji, trebaju podršku državnih sustava (zdravstva, socijale, odgoja i obrazovanja), ali i šire lokalne zajednice u okvirima prava i obveze lokalne samouprave da odgovara na potrebe svojih stanovnika.

Nataša Basanić Čuš,
psihologinja-psihoterapeutkinja
koordinatrica Zdravog grada
Poreča
Zdravi grad Poreč
natasa@zdravi-grad-porec.hr